

พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๒๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐๙๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๙๖ อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กันโดยมีผู้ถือหุ้นไม่ถึงหนึ่งร้อยคนรวมทั้งนิติบุคคล (ถ้ามี) และผู้ถือหุ้นดังกล่าวต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ

ในการนับจำนวนผู้ถือหุ้นตามวรรคหนึ่ง อันมีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปถือหุ้นหุ้นเดียวกัน ให้นับเป็นผู้ถือหุ้นหนึ่งคน”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๙๖ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๑๐๙๖ ทวิ บริษัทใดซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีผู้ถือหุ้นไม่ถึงหนึ่งร้อยคน แต่ภายหลังมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ต้องดำเนินการแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด หรือลดจำนวนผู้ถือหุ้นให้เหลือไม่ถึงจำนวนดังกล่าวภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บริษัทนั้นมีผู้ถือหุ้นเกินจำนวนดังกล่าว

ในกรณีที่บริษัทไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้บริษัทปฏิบัติให้ถูกต้องตามวรรคหนึ่งภายในเวลา

อันสมควรหรือจะร้องขอให้ศาลสั่งเลิกบริษัทก็ได้

เมื่อมีการร้องขอให้ศาลสั่งตามวรรคสอง ศาลจะสั่งให้บริษัทตามวรรคหนึ่งภายในเวลาที่กำหนด แต่ไม่เกินหนึ่งปี แทนการสั่งเลิกบริษัทก็ได้

ความในมาตรานี้มิให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่จำนวนผู้ถือหุ้นได้เพิ่มขึ้น เพราะเหตุการรับมรดก”

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 1102 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 1102 ห้ามมิให้ชื้อชนประชาชนให้ชื้อหุ้น”

มาตรา 6 ให้ยกเลิกมาตรา 1103 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 7 ให้ยกเลิกความในมาตรา 1222 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 1222 บรรดาหุ้นที่ออกใหม่นั้น ต้องเสนอให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายตามส่วนจำนวนหุ้นซึ่งเขาถืออยู่

ถ้าเสนอเช่นนี้ ต้องทำเป็นหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ถือหุ้นทุก ๆ คน ระบุจำนวนหุ้นให้ทราบว่าผู้นั้นชอบที่จะชื้อได้กี่หุ้น และให้กำหนดวันว่า ถ้าพ้นวันนั้นไปมิได้มีคำสนองมาแล้ว จะถือว่าเป็นอันไม่รับชื้อ

เมื่อวันที่กำหนดล่วงไปแล้วก็ดี หรือผู้ถือหุ้นได้บอกมาว่าไม่รับชื้อหุ้นนั้นก็ดี กรรมการจะเอาหุ้นเช่นนั้นขายให้แก่ผู้ถือหุ้นคนอื่นหรือจะรับชื้อไว้เองก็ได้”

มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 1223 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 1223 หนังสือบอกกล่าวที่เสนอให้ผู้ถือหุ้นชื้อหุ้นใหม่นั้น ต้องลงวันเดือนปีและลายมือชื้อของกรรมการ”

มาตรา 9 ให้ยกเลิกความในมาตรา 1229 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 1229 บริษัทจะออกหุ้นกู้ไม่ได้”

มาตรา 10 ภายใต้งบังคับมาตรา 11 ให้ยกเลิกมาตรา

1230 มาตรา 1231 มาตรา 1232 มาตรา 1233 มาตรา 1234
และมาตรา 1235 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 11 การเสนอขายหุ้นและหุ้นกู้ต่อประชาชนที่ได้
มีการจดทะเบียนหนังสือชัชน หนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง
หรือหนังสืออย่างอื่นในการชัชนให้ซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้โดยถูกต้อง
ตามกฎหมายในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจา-
นุเบกษาแล้ว ให้คงดำเนินการต่อไปได้อีกไม่เกินเก้าสิบวันนับ
แต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำมาตรา 1230
มาตรา 1231 มาตรา 1232 มาตรา 1233 มาตรา 1234 และ
มาตรา 1235 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้
บังคับจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา 12 บริษัทใดจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีผู้ถือ
หุ้นตั้งแต่หนึ่งร้อยคนอยู่แล้วหรือมีผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นถึงหนึ่งร้อยคน
ขึ้นไปภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงเป็นบริษัท
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อไป

มาตรา 13 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษา
การตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ

พ.ศ. 2499

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499

เป็นปีที่ 11 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมาย ว่าด้วยความ
ผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท-
จำกัด สมาคม และมูลนิธิเสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ
ขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อ
ไปนี้ (หมวด 1 ความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้น
ส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด)

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
กำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วน
จำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1
มกราคม พ.ศ. 2500 เป็นต้นไป

มาตรา 3 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด
ใด ในกรณีใช้ชื่อในดวงตรา บ้ายชื่อหนังสือบอกกล่าว ป่าวร้อง
จดหมาย ใบแจ้งควา หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจของ
ห้างหุ้นส่วน

(1) ถ้าเป็นอักษรไทย ไม่ใช่คำว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญ
นิติบุคคล” หรือ “ห้างหุ้นส่วนจำกัด” ประกอบชื่อ แล้วแต่กรณี

(2) ถ้าเป็นอักษรต่างประเทศ ไม่ใช่คำซึ่งมีความหมาย
ว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล” หรือ “ห้างหุ้นส่วนจำกัด”

ตามประกาศของกระทรวงเศรษฐกิจการประกอบชื่อ แล้วแต่กรณี
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และปรับอีกไม่
เกินวันละห้าสิบบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 4 ผู้ใดใช้ชื่อหรือยี่ห้อซึ่งมีอักษรไทยประกอบ
ว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล” หรือ “ห้างหุ้นส่วนจำกัด”
หรืออักษรต่างประเทศซึ่งมีความหมายดังกล่าวประกอบในดวง
ตรา ป้ายชื่อ หนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง จดหมาย ใบแจ้งความ
หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจ โดยมีได้เป็นห้างหุ้นส่วนจด
ทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด เว้นแต่เป็นการใช้ในการขอจด
ทะเบียนเกี่ยวกับการตั้งห้างหุ้นส่วน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
สองพันบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าสิบบาท จนกว่าจะได้
เลิกใช้

มาตรา 5 บริษัทจำกัดใด นอกจากธนาคาร ในกรณี
ใช้ชื่อในดวงตราป้ายชื่อ หนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง จดหมาย
ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท

(1) ถ้าเป็นอักษรไทย ไม่ใช่คำว่า “บริษัท” ไว้หน้า
ชื่อ และ “จำกัด” ไว้ท้ายชื่อ

(2) ถ้าเป็นอักษรต่างประเทศ ไม่ใช่คำซึ่งมีความหมาย
ว่า “บริษัท จำกัด” ตามประกาศของกระทรวงเศรษฐกิจการ
ประกอบชื่อ

ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และปรับอีกไม่
เกินวันละห้าสิบบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 6 ผู้ใดใช้ชื่อหรือยี่ห้อซึ่งมีอักษรไทยประกอบว่า
“บริษัทจำกัด” “บริษัท” หรือ “จำกัด” หรืออักษรต่างประเทศ
ซึ่งมีความหมายดังกล่าวประกอบในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย
ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจโดยมิได้เป็น
บริษัทจำกัด เว้นแต่เป็นการใช้ในการขอจดทะเบียนเกี่ยวกับการ
ตั้งบริษัท หนังสือชี้ชวนให้เข้าซื้อหุ้นหรือหนังสือบอก
กล่าวป่าวร้อง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และปรับ
อีกไม่เกินวันละห้าสิบบาท จนกว่าจะได้เลิกใช้

มาตรา 7 บริษัทจำกัดได้ไม่เอาหุ้นซึ่งริบแล้วออกขายทอดตลาด ไม่หักใช้ค่าหุ้นที่เรียกกับดอกเบี้ยค้างชำระ หรือไม่ส่งคืนเงินเหลือให้แก่ผู้ถือหุ้นตามมาตรา 1125 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 8 บริษัทจำกัดได้ไม่ทำใบหุ้นมอบให้เป็นคู่มือแก่ผู้ถือหุ้น หรือเรียกค่าธรรมเนียมเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามมาตรา 1127 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 9 บริษัทจำกัดได้ออกใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือโดยฝ่าฝืนมาตรา 1134 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือออกใบหุ้นกู้ ออกให้แก่ผู้ถือ โดยฝ่าฝืนมาตรา 1234 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 10 บริษัทจำกัดได้ไม่มีสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นตามมาตรา 1138 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 11 บริษัทจำกัดได้ไม่รักษาสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น หรือเมื่อผู้ถือหุ้นร้องขอไม่เปิดสมุดทะเบียนให้ผู้ถือหุ้นดูตามมาตรา 1139 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 12 บริษัทจำกัดได้เป็นเจ้าของถือหุ้นของตนเอง หรือรับจำหน่ายหุ้นของตนเอง โดยฝ่าฝืนมาตรา 1143 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 13 บริษัทจำกัดได้ไม่จดทะเบียนตามมาตรา 1146 มาตรา 1157 มาตรา 1228 มาตรา 1239 หรือมาตรา 1241 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 14 บริษัทจำกัดได้ไม่มีสำนักงานบอกทะเบียน หรือไม่ส่งคำบอกกล่าวตามมาตรา 1148 แห่งประมวลกฎหมาย

แพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 15 บริษัทจำกัดใดลงพิมพ์หรือแสดงจำนวน
ต้นทุนของบริษัท โดยฝ่าฝืนมาตรา 1149 แห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 16 บริษัทจำกัดใด ไม่เรียกประชุมตามมาตรา
1171 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 17 บริษัทใดไม่ลงพิมพ์โฆษณาคำบอกกล่าว
เรียกประชุมใหญ่ ไม่ส่งคำบอกกล่าวไปยังผู้ถือหุ้น หรือไม่
ระบุสถานที่ วัน เวลา และสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุม
ปรึกษากันในคำบอกกล่าวมาตรา 1175 แห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 18 บริษัทจำกัดใด

(1) ไม่ทำบัญชีงบดุลตามมาตรา 1196 แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(2) ไม่จัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบงบดุล ไม่นำบัญชี
งบดุลเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ ไม่ส่งสำเนางบดุล หรือ
ไม่มีสำรับงบดุล ตามมาตรา 1197 แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ หรือ

(3) ไม่จำหน่ายสำเนางบดุลแก่ผู้ปรารถนาจะซื้อตาม
มาตรา 1199 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 19 บริษัทจำกัดใดจ่ายเงินปันผลโดยฝ่าฝืน
มาตรา 1201 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือแจก
เงินปันผลโดยฝ่าฝืนมาตรา 1202 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

เงินใด ๆ ที่จ่ายหรือแจก ให้แก่ผู้ถือหุ้นในฐานะเป็นผู้ถือ
หุ้น นอกจากเงินค่าหุ้นให้ถือว่าเป็นเงินปันผลตามมาตรา

มาตรา 20 บริษัทจำกัดใดไม่บอกกล่าวว่าจะปันผล
อย่างไร ๆ อันได้อนุญาตให้จ่ายตามมาตรา 1204 แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพัน
บาท

มาตรา 21 บริษัทจำกัดใดไม่เสนอบรรดาหุ้นที่ออกใหม่ให้แก่ผู้ถือหุ้นตามมาตรา 1222 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 22 บริษัทจำกัดใดไม่โฆษณาหรือไม่มีหนังสือบอกกล่าวความประสงค์จะลดทุนตามมาตรา 1226 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือจัดการลดทุนโดยฝ่าฝืนมาตรา 1226 วรรค 3 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 23 บริษัทจำกัดใดออกหุ้นกู้โดยฝ่าฝืนมาตรา 1230 หรือมาตรา 1232 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 24 บริษัทจำกัดใดไม่โฆษณา หรือไม่ส่งคำบอกกล่าวให้ทราบรายการที่ประสงค์จะควบบริษัทเข้ากันตามมาตรา 1240 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือจัดการควบบริษัทเข้าด้วยกันโดยฝ่าฝืนมาตรา 1240 วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 25 ในกรณีที่บริษัทจำกัดใดกระทำความผิดตามมาตรา 7 ถึงมาตรา 24 กรรมการของบริษัทนั้น หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 26 กรรมการใดของบริษัทจำกัด ไม่ส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น และผู้ที่ขาดจากเป็นผู้ถือหุ้นตามมาตรา 1139 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 27 กรรมการใดของบริษัทจำกัดไม่เรียกประชุมวิสามัญตามมาตรา 1172 วรรคสอง หรือมาตรา 1174 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 28 กรรมการใดของบริษัทจำกัด

(1) ไม่ส่งสำเนางบดุลตามมาตรา 1199 วรรคสอง

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(2) ไม่จัดให้ถือบัญชีตามมาตรา 1206 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือ

(3) ไม่จัดให้จัดบันทึก หรือไม่เก็บรักษาสมุด ตามมาตรา 1207 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 29 กรรมการใดของบริษัทจำกัดโฆษณาหนังสือชู้ชวน หนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง หรือหนังสืออย่างอื่น โดยฝ่าฝืนมาตรา 1223 หรือมาตรา 1233 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 30 ผู้ถือหุ้นใด รับหรือยอมจะรับประโยชน์เป็นพิเศษสำหรับตน หรือผู้อื่นเพื่อเป็นการตอบแทนในการที่จะลดคะแนนเสียง หรืองดการลงคะแนนเสียงในที่ประชุมใหญ่ของบริษัทจำกัด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ผู้ใดให้หรือสัญญาว่าจะให้ประโยชน์เป็นพิเศษแก่ผู้ถือหุ้นเพื่อเป็นการตอบแทนในการที่ผู้ถือหุ้นนั้นจะลงคะแนนเสียง หรืองดการลงคะแนนเสียงในที่ประชุมใหญ่ของบริษัทจำกัด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา 31 ผู้สอบบัญชีใดของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด รับรองงบดุลหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้อง หรือทำรายงานเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 32 ผู้ชำระบัญชีใดของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ไม่กระทำตามมาตรา 1253 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินแปดพันบาท

มาตรา 33 ผู้ชำระบัญชีใดของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ไม่จดทะเบียนตามมาตรา 1254 มาตรา 1258 มาตรา 1262 หรือมาตรา 1270 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 34 ผู้ชำระบัญชีใดของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ไม่ร้องขอต่อศาลตาม
มาตรา 1266 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 35 ผู้ชำระบัญชีใดของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทจำกัด

(1) ไม่ทำงบดุล หรือไม่เรียกประชุมใหญ่ตามมาตรา
1255 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(2) ไม่ทำรายงาน หรือไม่เปิดเผยรายงานตามมาตรา
1267 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(3) ไม่ทำรายงาน ไม่เรียกประชุมใหญ่ หรือไม่ชี้แจง
กิจการตามมาตรา 1270 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ หรือ

(4) ไม่มอบบัญชีและเอกสารตามมาตรา 1271 วรรค
หนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 36 ผู้ชำระบัญชีใดของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ไม่เรียกประชุมใหญ่ ไม่ทำ
รายงาน หรือไม่แถลงตามมาตรา 1268 แห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 37 ผู้ชำระบัญชีใดของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด แบ่งคืนทรัพย์สินโดยฝ่าฝืน
มาตรา 1269 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 38 กรรมการหรือผู้ชำระบัญชีใดของบริษัท
จำกัด โดยทุจริต แสดงออกซึ่งความเท็จ หรือปกปิดความจริง
ต่อที่ประชุมใหญ่ในเรื่องฐานะการเงินของบริษัทนั้นต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 39 บุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงาน
ของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด
เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลายทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้

ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินอันนิติบุคคลดังกล่าวจำนำไว้ ถ้าได้กระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับจำนำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 40 บุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด รู้ว่าเจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลดังกล่าว หรือเจ้าหน้าที่ของบุคคลอื่นซึ่งจะใช้สิทธิของเจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลดังกล่าว บังคับการชำระหนี้จากนิติบุคคลดังกล่าว ใช้หรือนำจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้

(1) ย้าย ช้อน หรือโอนให้แก่ผู้อื่นซึ่งทรัพย์สินของนิติบุคคลดังกล่าว หรือ

(2) แกล้งให้นิติบุคคลดังกล่าวเป็นหนี้ซึ่งไม่เป็นความจริง

ถ้าได้กระทำเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 บุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด กระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่นิติบุคคลดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 42 บุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด กระทำ หรือยินยอมให้กระทำการดังต่อไปนี้

(1) ทำให้เสียหาย ทำลาย เปลี่ยนแปลง ตัดถอน หรือปลอมบัญชีเอกสาร หรือหลักประกันของห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท หรือที่เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท หรือ

(2) ลงข้อความเท็จ หรือไม่ลงข้อความสำคัญในบัญชีหรือเอกสารของห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท หรือที่เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท

ถ้ากระทำหรือยินยอมให้กระทำการเพื่อลวงให้ห้างหุ้นส่วน บริษัท ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นขาดประโยชน์อันควรได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 43 ผู้ใดโฆษณาชวนให้เข้าซื้อหุ้นโดยฝ่าฝืน มาตรา 1102 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 44 ผู้เริ่มก่อการใดโฆษณาหนังสือชี้ชวน หนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง หรือหนังสืออย่างอื่น โดยฝ่าฝืน มาตรา 1103 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต้องระวางโทษปรับไม่เกินแปดพันบาท

มาตรา 45 ผู้ใดโฆษณาหนังสือชี้ชวน หนังสือบอกกล่าวป่าวร้อง หรือหนังสืออย่างอื่น เพื่อชวนให้เข้าซื้อซื้อหุ้น หรือหุ้นกู้ก่อนได้จดทะเบียนหนังสือนั้น ๆ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท

มาตรา 46 ผู้ใดโฆษณาโดยอ้างถึงบุคคล ตำแหน่งหน้าที่ บัญชี รายงาน หรือกิจการอันเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด อันเป็นเท็จในสารสำคัญ หรือปกปิดข้อความอันเป็นสารสำคัญ เพื่อ

(1) ลวงผู้มีส่วนได้เสียในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้ขาดประโยชน์อันควรได้จากหุ้นส่วน หรือบริษัทนั้น หรือ

(2) จูงใจบุคคลให้เข้าเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้มอบหมายหรือให้ส่งทรัพย์สินให้แก่ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น หรือให้เข้าเป็นผู้ค้ำประกันหรือให้ทรัพย์สินเป็นประกันห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 47 ผู้ใดเข้าร่วมในที่ประชุมตั้งบริษัทจำกัด หรือในที่ประชุมใหญ่ของบริษัทจำกัด และลงคะแนนออกเสียง หรืองดลงคะแนนออกเสียง โดยลวงว่าตนเป็นผู้เข้าซื้อซื้อหุ้น ผู้ถือหุ้น หรือผู้มีสิทธิออกเสียงแทนผู้เข้าซื้อซื้อหุ้น หรือผู้ถือหุ้น

ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ผู้ใดให้อุปการะแก่การกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคหนึ่ง โดยส่งมอบเอกสารแสดงการเข้าซื้อซื้อหุ้น หรือใบหุ้น ซึ่งได้ใช้เพื่อการดังกล่าวแล้ว ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

มาตรา 48 ผู้ใดโดยทุจริต กำหนดค่าแรงงาน หรือทรัพย์สินที่นำมาลงในหุ้นส่วนจดทะเบียน หุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด แทนเงินค่าหุ้นให้สูงกว่ามูลค่าที่แท้จริง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

หมวด 2

ความผิดเกี่ยวกับสมาคมและมูลนิธิ

มาตรา 49 ผู้ใดใช้ชื่อซึ่งมีอักษรไทยประกอบว่า “สมาคม” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความหรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจโดยมิได้เป็นสมาคม เว้นแต่เป็นการใช้ในการขอจดทะเบียนเกี่ยวกับการตั้งสมาคม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าสิบบาทจนกว่าจะได้เลิกใช้

มาตรา 50 ผู้ใดใช้ชื่อซึ่งมีอักษรไทยประกอบว่า “มูลนิธิ” ในดวงตรา ป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับธุรกิจโดยมิได้เป็นมูลนิธิ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และปรับอีกไม่เกินวันละห้าสิบบาทจนกว่าจะได้เลิกใช้

มาตรา 51 สมาคมใดแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคม โดยฝ่าฝืนมาตรา 1283 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ส่งสำเนาข้อบังคับที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมใหม่ตามมาตรา 1283 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 52 สมาคมใดไม่แจ้งการเปลี่ยนตัวบุคคล ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการสมาคมแก่นายทะเบียนตามมาตรา 1284 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้อง

ระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 53 สมาคมใดไม่ยอมให้สมาชิกของสมาคมตรวจตราความเป็นอยู่แห่งกิจการ และทรัพย์สินของสมาคมตามมาตรา 1287 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 54 สมาคมใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 1291 ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 55 ผู้จัดการใดของสมาคม ดำเนินกิจการผิดวัตถุประสงค์ของสมาคม และการดำเนินกิจการนั้นเป็นภัยอันตรายต่อสันติภาพของประชาชน หรือน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 56 ผู้ใดดำเนินกิจการของสมาคม ซึ่งมีได้จดทะเบียนตามมาตรา 1275 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่เป็นการดำเนินกิจการเพื่อขอจดทะเบียน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 57 ผู้ใดเป็นสมาชิกของสมาคมซึ่งมิได้จดทะเบียนตามมาตรา 1275 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 58 ผู้ใดยังขึ้นเป็นสมาชิกของสมาคม ซึ่งศาลได้สั่งให้เลิกสมาคมนั้นแล้วตามมาตรา 1293 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือนายทะเบียนได้สั่งให้ขีดชื่อสมาคมนั้นออกเสียจากทะเบียนตามมาตรา 1293 ทิว แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 59 ผู้ใดแบ่งสินทรัพย์ที่เหลืออยู่เมื่อได้ชำระบัญชีแล้วให้แก่สมาชิกของสมาคม หรือโอนสินทรัพย์ดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่น โดยฝ่าฝืนมาตรา 1295 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่

เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 60 ผู้จัดการใดของมูลนิธิไม่ทำหน้าที่ตามมาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 61 บุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของมูลนิธิดำเนินกิจการผิดวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ หรือข้อกำหนดว่าด้วยทรัพย์สินของมูลนิธิ และการดำเนินกิจการนั้น อาจเป็นการเสียหายแก่มูลนิธินั้น หรือสาธารณชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 62 ให้นำความในมาตรา 31 ถึงมาตรา 42 มาใช้บังคับแก่บุคคล ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของสมาคมหรือมูลนิธิด้วย โดยอนุโลมผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่ความผิดอันเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายลักษณะอาญา รศ. 127 จะได้ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 และในร่างประมวลกฎหมายอาญาใหม่ก็ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความผิดในเรื่องนี้ไว้ อีกประการหนึ่งในกฎหมายของต่างประเทศไม่ปรากฏว่า ได้รวมความผิดอันเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ นี้ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ฉะนั้น จึงสมควรที่จะบัญญัติความผิดดังกล่าวนี้ขึ้นไว้เป็นพระราชบัญญัติฉบับหนึ่งต่างหาก

พระราชบัญญัติ

สหกรณ์

พ.ศ. 2511

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2511
เป็นปีที่ 23 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะ
รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
สหกรณ์ พ.ศ. 2511”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัด
จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช 2471
- (2) พระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธ-
ศักราช 2476
- (3) พระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธ-
ศักราช 2477
- (4) พระราชบัญญัติสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธ-
ศักราช 2477 (ฉบับที่ 2)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“สหกรณ์” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนิน
กิจการเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตาม
พระราชบัญญัตินี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์จำกัด หรือสหกรณ์ไม่จำกัด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการ ดำเนินการของสหกรณ์จำกัด หรือสหกรณ์ไม่จำกัด คณะกรรมการดำเนินการของชุมนุมสหกรณ์ในกรณีชุมนุมสหกรณ์ หรือคณะกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ในกรณีสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย แล้วแต่กรณี

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับของสหกรณ์จำกัด หรือสหกรณ์ไม่จำกัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรี แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าหนึ่งคนเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และข้าราชการในสังกัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 7 สหกรณ์มีสองชนิด

(1) สหกรณ์จำกัด คือสหกรณ์ซึ่งสมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

(2) สหกรณ์ไม่จำกัด คือสหกรณ์ซึ่งสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของสหกรณ์โดยไม่จำกัด

มาตรา 8 รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ ว่า จะรับจดทะเบียนสหกรณ์ประเภทใดในท้องที่ใด และอาชีพของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 9 ถ้าสหกรณ์เกี่ยวข้องกับกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียนสำหรับการได้มา การจำหน่าย การยกขึ้น เป็นข้อต่อสู้หรือการปิดผนึก ซึ่งกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนเช่นนั้นให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 10 ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากสหกรณ์ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้และสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยใช้คำว่า สหกรณ์เป็นชื่อหรือส่วนหนึ่งแห่งชื่อในธุรกิจ

ส่วนที่ 1

สหกรณ์จำกัด

หมวด 1

การจดทะเบียนสหกรณ์จำกัด

มาตรา 11 คณะบุคคลซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน จะจดทะเบียนเป็นสหกรณ์จำกัด ตามมาตรา 7(1) ได้ ต้อง

(1) มีกิจการร่วมกันตามประเภทของสหกรณ์ ที่ขอจดทะเบียนและในการดำเนินกิจการร่วมกันนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(2) เป็นบุคคลธรรมดา บรรลุนิติภาวะมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับ ประกอบอาชีพตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและสมัครใจเป็นสมาชิกของสหกรณ์

(3) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน และผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

(4) มีข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา 14

มาตรา 12 การขอจดทะเบียนสหกรณ์จำกัดให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์จำกัดเลือกตั้งคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์จำกัดขึ้นไม่น้อยกว่าสิบคนเพื่อลงลายมือชื่อยื่นคำขอจดทะเบียนต่อ นายทะเบียนสหกรณ์พร้อมกับบัญชีรายชื่อของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์จำกัดทั้งหมด และรายการอื่นตามแบบที่ นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และสำเนารายงานการประชุมของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์จำกัดหนึ่งฉบับ และข้อบังคับสองฉบับ

มาตรา 13 นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนสหกรณ์จำกัดได้

มาตรา 14 ข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดอย่างน้อยต้องมี
รายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อสหกรณ์
- (2) ประเภทของสหกรณ์
- (3) วัตถุประสงค์
- (4) ที่ตั้งสำนักงาน
- (5) ทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระ
ค่าหุ้นด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจน
จนการจ่ายเงินค่าหุ้น
- (6) การดำเนินงาน การบัญชี และการเงินของ
สหกรณ์
- (7) คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิกและการ
ขาดจากสมาชิกภาพ
- (8) การประชุมใหญ่
- (9) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจาก
ตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการ
- (10) การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจาก
ตำแหน่ง การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ
ผู้จัดการ

มาตรา 15 ภายใต้บังคับมาตรา 8 เมื่อนายทะเบียน
สหกรณ์ได้รับคำขอจดทะเบียนและได้พิจารณาแล้วเห็นว่า
คำขอจดทะเบียนถูกต้องตามมาตรา 11 และมีเอกสารครบถ้วน
ตามมาตรา 12 และการจัดตั้งสหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนนั้น
จะไม่เสียหายแก่ระบบการจัดสหกรณ์ ก็ให้นายทะเบียน
สหกรณ์รับจดทะเบียน

ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน
ให้แจ้งคำสั่งนั้นเป็นหนังสือไปยังผู้ขอจดทะเบียนโดยมิชักช้า

ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียน
ต่อรัฐมนตรีได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน
สามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา 16 ในการพิจารณารายการที่เกี่ยวกับคำขอ หรือรายการในข้อบังคับนั้น ถ้านายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่า รายการดังกล่าวไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่ง ให้ผู้ขอจดทะเบียนแก้ไขเสียใหม่ได้

มาตรา 17 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน สหกรณ์จำกัดแล้ว ให้คณะบุคคลซึ่งขอจดทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเช่นเดียวกับคณะกรรมการสหกรณ์ นั้นจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการตามมาตรา 24

มาตรา 18 สหกรณ์จำกัดที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็น นิติบุคคล และให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนแก่สหกรณ์จำกัดนั้น และให้ถือว่าผู้ลงชื่อขอจดทะเบียน สหกรณ์จำกัด และผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อตามมาตรา 12 เป็นสมาชิกสหกรณ์จำกัดนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับ จดทะเบียนเป็นสหกรณ์จำกัด

ในกรณีที่มีผู้ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์จำกัดภายหลัง ที่สหกรณ์จำกัดได้จดทะเบียนให้ถือว่าได้เป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระ ค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดแล้ว

มาตรา 19 สหกรณ์จำกัดต้องมีคำว่า “จำกัด” เป็นคำ สุดท้ายต่อชื่อของสหกรณ์นั้น

มาตรา 20 ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะหักกลบลบหนี้ กับสหกรณ์จำกัดไม่ได้

หมวด 2

การดำเนินงานของสหกรณ์จำกัด

มาตรา 21 เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้ สหกรณ์จำกัด กระทำการดังต่อไปนี้ได้

(1) จัดให้ได้มา ชื่อ ถิ่นกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน สิทธิครอบครอง กู้หรือยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิ การเช่าซื้อ จำนองหรือจำนำ ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งทรัพย์สิน

(2) ให้กู้ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ให้สินเชื่อ โอน รับจ้างหรือรับจําซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

(3) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(4) ค้ำประกันเงินกู้หรือสินเชื่อของสมาชิกรวม ทั้งการค้ำประกัน การให้เช่าซื้อหรือให้ยืมทรัพย์สินแก่สมาชิก

(5) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือฝากประจำ จากสมาชิกได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(6) ชื้อหุ้นของธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

(7) ชื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ของชุมนุมสหกรณ์

(8) ชื้อหุ้นของสหกรณ์อื่น หรือของสถาบันซึ่งประกอบธุรกิจ อันทำให้เกิดความสะดวกหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(9) ดำเนินธุรกิจและการค้าเพื่อประโยชน์ของสมาชิก

(10) ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัวที่ต้องภัยพิบัติเกี่ยวกับอาชีพ

(11) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก

(12) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามนโยบาย หรือแนวทางดำเนินงานตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(13) ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

มาตรา 22 การกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกันของสหกรณ์ จำกัด จะต้องจำกัดอยู่ภายในวงเงินซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ

มาตรา 23 การรับเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินจากทาง

ราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด ถ้าการให้เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นกำหนดไว้เพื่อการใดให้ใช้เพื่อการนั้น แต่ถ้ามิได้กำหนดไว้ ให้จัดสรรเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นเป็นเงินสำรองของสหกรณ์จำกัด

มาตรา 24 ให้มีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จำกัดคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้แทนสหกรณ์จำกัด ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

มาตรา 25 สหกรณ์จำกัดอาจมีผู้ตรวจสอบกิจการคนหนึ่ง หรือหลายคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์จำกัดแล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

มาตรา 26 สหกรณ์จำกัดใดที่มีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน จะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่ ประกอบด้วยผู้แทนสมาชิกก็ได้

วิธีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก จำนวนผู้แทนสมาชิก และการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 27 ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์จำกัดนัดสมาชิกมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์จำกัด เพื่อตั้งคณะกรรมการและมอบหมายการทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการ

การประชุมใหญ่สามัญครั้งต่อไป ให้คณะกรรมการเรียกประชุมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

มาตรา 28 คณะกรรมการจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้แต่จะเห็นสมควร แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์จำกัดขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้วต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยมิชักช้า

สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวน

สมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคน หรือผู้แทนสมาชิก
ในกรณีที่มีผู้แทนสมาชิกตามมาตรา 26 ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า
หนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า
ยี่สิบห้าคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอเพื่อการใดการหนึ่งต่อ
คณะกรรมการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้

ในกรณีที่สมาชิกของสหกรณ์จำกัดเป็นผู้ร้องขอให้
เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการเรียกประชุมใหญ่
วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ถ้าคณะ
กรรมการไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะ
เวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ที่นายทะเบียน
สหกรณ์มอบหมายมีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ภายใน
ระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

มาตรา 29 การประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำกัดต้องมี
สมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของสมาชิกทั้งหมดหรือ
ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน แต่ถ้าที่ประชุมใหญ่ประกอบด้วย
ผู้แทนสมาชิกต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่ง
จำนวนของผู้แทนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคน
จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 30 ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำกัด
ถ้าสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณี มาประชุมไม่ครบ
องค์ประชุมให้นัดประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสิบสี่วัน นับแต่
วันที่นัดประชุมครั้งแรกในการประชุมครั้งหลังนี้ ถ้ามิใช่การ
ประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อ
มีสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก แล้วแต่กรณี มาประชุมไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่
น้อยกว่าสิบคน ก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

สมาชิกคนหนึ่งแม้จะถือหุ้นจำนวนเท่าใดก็ตาม ให้มี
เสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธาน
ในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การ
วินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ใน
กรณีดังต่อไปนี้ให้ถือเสียงสองในสามของจำนวนสมาชิกที่มา

ประชุม

- (1) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (2) การเลิกสหกรณ์จำกัด
- (3) การอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้ใช้เสียงสอง

ในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

ในการประชุมใหญ่ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้

มาตรา 31 ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์จำกัดให้จัดสรรเป็นเงินสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิและเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยร้อยละห้าของกำไรสุทธิ แต่ต้องไม่เกินห้าพันบาท

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นเงินสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยแล้วที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ดังต่อไปนี้

(1) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่ไม่เกินอัตราร้อยละแปดต่อปี

(2) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์จำกัดในระหว่างปีตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(3) จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จำกัดตามที่กำหนดในข้อบังคับแต่ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(4) จ่ายเป็นทุนสะสมไว้เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์จำกัดตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 32 เงินสำรองตามมาตรา 31 จะถอนจากบัญชีเงินสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนเท่านั้น

มาตรา 33 เงินของสหกรณ์จำกัดนั้น สหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ดังต่อไปนี้

(1) ฝากในธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์หรือในธนาคารออมสินหรือชุมนุมสหกรณ์

(2) ผากในสหกรณ์อื่น หรือในธนาคารใด ๆ ในกรณีที่ไม่มิธนาคารตาม (1) ในท้องถิ่นนั้น โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(3) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาล

มาตรา 34 ให้สหกรณ์จำกัดซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการขายผลิตผลการเกษตรที่สมาชิกผลิตขึ้น ชื่อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

หมวด 3

การควบคุมสหกรณ์จำกัด

มาตรา 35 นายทะเบียนเป็นสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ พนักงานอื่นสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์จำกัด มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์จำกัด หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์จำกัดได้

มาตรา 36 เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์จำกัด ในระหว่างเวลาทำงานของสหกรณ์จำกัดได้ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือ หรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติการตามสมควร

ให้ผู้ปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวตามวรรคสองให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 37 ให้สหกรณ์จำกัดจัดทำทะเบียนดังต่อไปนี้

(1) ทะเบียนสมาชิก ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ

- (ก) ชื่อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์จำกัด
  - (ข) ชื่อ สัญชาติ และที่อยู่ของสมาชิก
  - (ค) วันที่เข้าเป็นสมาชิก
- (2) ทะเบียนหุ้นซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ
- (ก) ชื่อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์จำกัด
  - (ข) ชื่อของสมาชิกซึ่งถือหุ้น มูลค่าหุ้น จำนวนหุ้น และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้ว
  - (ค) วันที่ถือหุ้น

ให้สหกรณ์จำกัดเก็บรักษาทะเบียนตาม (1) และ (2) ไว้ ที่สำนักงานของสหกรณ์จำกัด และให้ส่งสำเนาทะเบียนนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนสมาชิกหรือทะเบียนหุ้นให้แจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

มาตรา 38 ให้สหกรณ์จำกัดจัดทำบัญชีอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน อันจัดว่าเป็นรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์จำกัด

งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของสหกรณ์จำกัด กับทั้งบัญชีกำไรขาดทุนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

งบดุลนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จ และจัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำกัดภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

มาตรา 39 ให้สหกรณ์จำกัดจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์จำกัดเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุลและให้ส่งสำเนารายงานกับงบดุลไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุม

มาตรา 40 ให้สหกรณ์จำกัดเก็บรักษารายงานประจำปี

แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์จำกัด งบดุล พร้อมทั้ง
ข้อบังคับและกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์
จำกัด เพื่อให้สมาชิกขอตรวจดูได้

มาตรา 41 ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
ให้สหกรณ์จำกัดจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นต่อนาย
ทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประชุมใหญ่ลงมติ
แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับข้อ
ใดขัดต่อมาตรา 11 ก็ให้นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้แก้ไขถ้าไม่
แก้ไขก็ให้สั่งไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
ข้อนั้น

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยการเปลี่ยน
ชื่อให้สหกรณ์จำกัดนั้นคืนใบสำคัญรับจดทะเบียนตามมาตรา
18 และให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนการ
เปลี่ยนชื่อให้แก่สหกรณ์จำกัดด้วย

การเปลี่ยนชื่อของสหกรณ์จำกัดนั้น ย่อมไม่กระทบ
กระเทือนถึงสิทธิหรือความรับผิดชอบใด ๆ ของสหกรณ์จำกัด

มาตรา 42 สหกรณ์จำกัดอาจเปลี่ยนประเภทของ
สหกรณ์ได้โดยการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้มีมติให้เปลี่ยนประเภทของสหกรณ์
แล้วให้สหกรณ์จำกัดแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงของ
สหกรณ์จำกัด และให้ปิดประกาศหนังสือดังกล่าวไว้ที่สำนักงาน
ของสหกรณ์จำกัด ที่ทำการสหกรณ์และที่ว่าการอำเภอแห่ง
ท้องที่ที่สหกรณ์จำกัดนั้นตั้งอยู่ ถ้าเจ้าหนี้มีข้อคัดค้านก็ให้ส่ง
คำคัดค้านไปยังสหกรณ์จำกัดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ
แจ้ง

ถ้าไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็
ให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน และสหกรณ์จำกัดอาจจดทะเบียน
แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามมาตรา 41 ได้

ถ้ามีเจ้าหนี้คัดค้าน สหกรณ์จะจดทะเบียนแก้ไขเพิ่ม
เติมข้อบังคับเมื่อได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันการชำระหนี้ราย
นั้นแล้ว

ในการขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามมาตรา 41 ให้สหกรณ์จำกัดยื่นหนังสือรับรองด้วยว่า ได้แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งปวงนั้นแล้ว ไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดในกรณีที่มิได้ยื่นคัดค้านสหกรณ์จำกัดได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันการชำระหนี้รายนั้นแล้ว

มาตรา 43 ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานอื่นของสหกรณ์จำกัดทำให้สหกรณ์จำกัดเสียหาย ถ้าสหกรณ์จำกัดไม่ร้องทุกข์ หรือฟ้องคดี ให้นายทะเบียนสหกรณ์ร้องทุกข์ หรือฟ้องคดีได้และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้สหกรณ์จำกัด และให้สหกรณ์จำกัด ชดใช้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี

มาตรา 44 ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชี เพื่อตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์อย่างน้อยปีละครั้ง

การตรวจสอบบัญชีนั้น ให้ปฏิบัติตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และให้เสนอรายงานการสอบบัญชี ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา 45 ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้ตรวจการสหกรณ์ เพื่อตรวจสอบกิจการและภาวะการเงินของสหกรณ์ได้ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เมื่อตรวจสอบแล้วให้เสนอรายงานการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 46 ถ้าที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำกัดลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับของสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเพิกถอนมตินั้นได้

มาตรา 47 ในกรณีที่คณะกรรมการกระทำการไม่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ของตนจนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์จำกัด หรือสมาชิก หรือสหกรณ์จำกัดมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงินหรือการบัญชี ตามรายงานการสอบบัญชีตามมาตรา 44 หรือกิจการ หรือภาวะการเงินตามรายงานการตรวจสอบตามมาตรา 45 ให้นายทะเบียนสหกรณ์ผู้สอบบัญชี หรือผู้ตรวจการสหกรณ์แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นผู้รู้

หรือพบข้อบกพร่องนั้นแจ้งเป็นหนังสือ สั่งให้คณะกรรมการ
ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการนายทะเบียนสหกรณ์
กำหนดให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
ถ้าไม่แก้ไขให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มี
เหตุผลพอสมควร และนายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่ายังไม่สมควร
จะสั่งให้เลิกสหกรณ์จำกัด ตามมาตรา 51 แล้ว ให้นายทะเบียน
สหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการดังต่อไปนี้

(1) ให้คณะกรรมการออกจากตำแหน่งกรรมการ
ทั้งคณะ หรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีนั้นออกจาก
ตำแหน่งกรรมการ

(2) ให้ระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิด
ข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์จำกัดหรือ
สมาชิก

(3) ให้หยุดดำเนินการชั่วคราวเพื่อปฏิบัติการ
แก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จตามวิธีการภายในระยะเวลาที่
นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา 48 ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้คณะ
กรรมการออกจากตำแหน่งกรรมการทั้งคณะ ให้นายทะเบียน
สหกรณ์ตั้งคณะกรรมการชั่วคราวขึ้นคณะหนึ่ง มีอำนาจและ
หน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการ และให้อยู่ในตำแหน่งไม่เกิน
หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง

ให้คณะกรรมการชั่วคราวได้รับค่าตอบแทนเช่นเดียวกับ
ที่คณะกรรมการได้รับ

ก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่งกรรมการให้คณะกรรมการ
ชั่วคราวจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่
ทั้งคณะตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา 49 ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้กรรม
การบางคนออกจากตำแหน่งกรรมการ ให้นายทะเบียนสหกรณ์
ตั้งสมาชิกเป็นกรรมการแทน และให้ผู้ที่ซึ่งเป็นกรรมการใหม่นี้
ดำรงตำแหน่งกรรมการเท่าระยะเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

หมวด 4 การเลิกสหกรณ์จำกัด

มาตรา 50 สหกรณ์จำกัดย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดดังต่อไปนี้

- (1) ถ้ามีข้อบังคับกำหนดให้เลิกในกรณีใด เมื่อมีกรณีนั้น
- (2) เมื่อสหกรณ์จำนวนสมาชิกเหลือน้อยกว่าสิบคน
- (3) เมื่อที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (4) เมื่อล้มละลาย
- (5) เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิก ตาม

มาตรา 51

ให้สหกรณ์จำกัดที่เลิกตาม (1) (2) (3) หรือ (4) แจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิกให้นายทะเบียนสหกรณ์ปิดประกาศการเลิกสหกรณ์นั้น และให้นำความในมาตรา 42 วรรคสอง เกี่ยวกับการปิดประกาศมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 51 นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิกสหกรณ์จำกัดได้ เมื่อปรากฏว่า

- (1) สมาชิกเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดแจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนสหกรณ์ขอให้เลิกสหกรณ์จำกัดโดยแสดงเหตุผลที่ขอให้เลิกอย่างละเอียด
- (2) สหกรณ์จำกัดไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียน หรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเวลาสองปี นับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ
- (3) สหกรณ์จำกัดไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดีหรือการดำเนินการของสหกรณ์จำกัดก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา 52 สหกรณ์จำกัดที่ถูกสั่งเลิกตามมาตรา 51(2) หรือ (3) มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีโดยยื่นอุทธรณ์ต่อ

นายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง
คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด
มาตรา 53 เมื่อสหกรณ์จำกัดใดเลิกไปด้วยเหตุหนึ่ง
เหตุใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ให้จัดการชำระบัญชีตาม
บทบัญญัติใน ส่วนที่ 5 ว่าด้วยการชำระบัญชี

ส่วนที่ 2 สหกรณ์ไม่จำกัด

หมวด 1

การจดทะเบียนสหกรณ์ไม่จำกัด การดำเนินงาน และการควบคุมสหกรณ์ไม่จำกัด

มาตรา 54 คณะบุคคลซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน จะจดทะเบียนเป็นสหกรณ์จำกัดตามมาตรา 7(2) ได้ต้อง

(1) มีกิจการร่วมกันตามประเภทสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียนและในการดำเนินกิจการร่วมกันนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(2) เป็นบุคคลธรรมดาบรรลุนิติภาวะ มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับ ประกอบอาชีพตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและสมัครใจเป็นสมาชิกสหกรณ์

(3) มีข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา 55

มาตรา 55 ข้อบังคับสหกรณ์ไม่จำกัดอย่างน้อยต้องมีรายการตามมาตรา 14 (1) (2) (3) (4) (6) (7) (8) และ (9)

มาตรา 56 ให้นำความในมาตรา 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การขอจดทะเบียนสหกรณ์ไม่จำกัด

มาตรา 57 การรับจดทะเบียนสหกรณ์ไม่จำกัด จะกระทำได้อต่อเมื่อสมาชิกทุกคนมีถิ่นที่อยู่ในตำบลเดียวกันหรือตำบลใกล้เคียงกันตามที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควรและให้นำความในมาตรา 13 มาตรา 15 และมาตรา 16 มาใช้บังคับแก่การรับจดทะเบียนและการอุทธรณ์ของสหกรณ์ไม่จำกัดโดยอนุโลม

มาตรา 58 สหกรณ์ไม่จำกัดที่จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล และให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนนั้นแก่สหกรณ์ไม่จำกัด และให้ถือว่าผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์ไม่จำกัด และผู้ที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อตามมาตรา

56 เป็นสมาชิกสหกรณ์ไม่จำกัด นับแต่วันที่นายทะเบียน
สหกรณ์รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ไม่จำกัด

ในกรณีที่มีผู้ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ไม่จำกัดภาย
หลังที่สหกรณ์ไม่จำกัดได้จดทะเบียนแล้ว ให้ถือว่าได้เป็น
สมาชิกเมื่อที่ประชุมใหญ่ได้รับรองการเป็นสมาชิก

มาตรา 59 การประชุมใหญ่สามัญ และการประชุมใหญ่
วิสามัญของสหกรณ์ไม่จำกัด ให้นำความในมาตรา 27 และ
มาตรา 28 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การประชุมใหญ่
สามัญให้คณะกรรมการเรียกประชุมอย่างน้อยปีละสองครั้ง

การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ไม่จำกัดต้องมีสมาชิก
มาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 60 ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ไม่จำกัด
ถ้ามีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมให้นัดประชุมใหญ่อีก
ครั้งหนึ่งภายในสิบสี่วัน นับแต่วันที่นัดประชุมครั้งแรกในการ
ประชุมครั้งหลังนี้ ถ้ามิใช่การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิก
ร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าสิบคน
ก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้า
คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีก
เสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่ให้
ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ให้ถือเสียงสองในสาม
ของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

- (1) การรับสมาชิกใหม่
- (2) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (3) การเลิกสหกรณ์ไม่จำกัด
- (4) การอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้ใช้เสียงสอง

ในสามของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

ในการประชุมใหญ่ สมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมา
ประชุมแทนตนไม่ได้

มาตรา 61 ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของ สหกรณ์ไม่จำกัดให้จัดสรรดังต่อไปนี้

(1) ร้อยละห้า เพื่อทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ ของสหกรณ์ไม่จำกัด

(2) ร้อยละห้า สมทบทุนกลางของบรรดาสหกรณ์ ไม่จำกัด

(3) ร้อยละห้า เป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ แห่งประเทศไทย แต่ต้องไม่เกินห้าพันบาท ส่วนที่เกินห้าพันบาท ให้นำไปสมทบเงินสำรองของสหกรณ์ไม่จำกัด

(4) ไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบห้า เป็นเงินสำรอง ของสหกรณ์ไม่จำกัด

มาตรา 62 เงินสำรองตามมาตรา 61 (4) และถอนจาก บัญชีเงินสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนเท่านั้น

มาตรา 63 ทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ของสหกรณ์ไม่ จำกัดตามมาตรา 61 (1) นั้น จะจ่ายได้เฉพาะเพื่อการอันเป็น สาธารณประโยชน์ในท้องถิ่น การส่งเสริมกิจการสหกรณ์ หรือการศึกษาอบรมทางสหกรณ์ทั้งที่ตามที่ได้รับอนุมัติจาก ที่ประชุมใหญ่และได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับ มอบหมายจากนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 64 ทุนกลางของบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัดตาม มาตรา 61 (2) นั้น ให้กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติจัดการ ฝากไว้ที่ธนาคารตามมาตรา 33 (1) หรือลงทุนตามระเบียบ ที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติกำหนด หากปรากฏว่าสหกรณ์ ไม่จำกัดรายใดมีหนี้สินมากและเมื่อพิจารณามูลเหตุของหนี้สิน และฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกไม่สมควรให้สมาชิกออก ส่วนสมทบทั้งหมดหรือบางส่วนเข้าในทรัพย์สินของสหกรณ์ไม่ จำกัดเพื่อชำระหนี้สิน ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจถอนเงิน ส่วนใดส่วนหนึ่งจากทุนนี้ เพื่อชำระหนี้สินของสหกรณ์ไม่จำกัด นั้นแก่เจ้าหนี้ได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องได้รับอนุญาตจาก รัฐมนตรีก่อน ดอกผลที่เกิดขึ้นจากทุนกลางให้สมทบเป็นทุน

กลางด้วย

ทุนสหกรณ์กลางที่ได้ตั้งไว้แล้วตามมาตรา 19 ตรี (2) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช 2471 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2477 รวมทั้งดอกผลที่เกิดขึ้นนั้น ให้ถือเป็นทุนกลางตามวรรคหนึ่ง ด้วย

มาตรา 65 เงินของสหกรณ์ไม่จำกัดนั้นอาจฝากหรือลงทุนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 33

มาตรา 66 ให้สหกรณ์ไม่จำกัดซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการขายผลิตผลการเกษตรที่สมาชิกผลิตขึ้นซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

มาตรา 67 ให้สหกรณ์ไม่จำกัดทำทะเบียนสมาชิกและให้นำความในมาตรา 37 เกี่ยวกับทะเบียนสมาชิกและการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนสมาชิกลงมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 68 สหกรณ์ไม่จำกัดอาจเปลี่ยนเป็นสหกรณ์จำกัดได้โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับให้มีรายการตามมาตรา 14 กำหนด

(2) ให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติกำหนดเงินสำรองของสหกรณ์ไม่จำกัดเป็นเงินสำรองของสหกรณ์จำกัด

เมื่อได้ดำเนินการตาม (1) และ (2) แล้ว ให้สหกรณ์ไม่จำกัดแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่คัดค้านและให้นำความในมาตรา 42 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 69 นอกจากที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้แล้ว การจดทะเบียนการดำเนินงานและการควบคุมของสหกรณ์ไม่จำกัดให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ 1 ว่าด้วยสหกรณ์จำกัดมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวดที่ 2 การเลิกสหกรณ์ไม่จำกัด

มาตรา 70 สหกรณ์ไม่จำกัดย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 หรือนายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามที่ระบุไว้ในมาตรา 51

มาตรา 71 ให้นำความในมาตรา 50 วรรคสอง และมาตรา 52 เกี่ยวกับการเลิกและการอุทธรณ์ของสหกรณ์จำกัดมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่สหกรณ์ไม่จำกัด ส่วนการชำระบัญชีนั้นให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนที่ 5 ว่าด้วยการชำระบัญชี

ส่วนที่ 3 ชุมนุมสหกรณ์

มาตรา 72 สหกรณ์ตั้งแต่สามสหกรณ์ขึ้นไป ที่ประสงค์จะร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมกันนั้น อาจรวมกันจัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ได้

มาตรา 73 การจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์จะกระทำได้อีกเมื่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์ได้มีมติให้เข้าร่วมในการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์นั้นได้

มาตรา 74 การจัดตั้ง การจดทะเบียน การดำเนินงาน การประชุมใหญ่ การควบคุม การเลือกตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และการเลิกชุมนุมสหกรณ์ ให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ 1 ว่าด้วยสหกรณ์จำกัด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 75 ในการดำเนินการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ ให้คณะกรรมการของแต่ละสหกรณ์ตั้งผู้แทนขึ้นสหกรณ์ละหนึ่งคนประกอบเป็นคณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์

มาตรา 76 การขอจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์นั้น ให้คณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์อย่างน้อยสามคนลงลายมือชื่อยื่นคำขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 77 ให้ชุมนุมสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคลและเป็นสหกรณ์จำกัดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 78 การประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์ต้องประกอบด้วยผู้แทนสหกรณ์ซึ่งคณะกรรมการของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์เลือกตั้งขึ้นมีจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ และต้องมีผู้แทนสหกรณ์มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสหกรณ์ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์ ให้มีเสียงในการลงคะแนนสหกรณ์ละหนึ่งเสียง การออกเสียงลงคะแนนให้แต่ละสหกรณ์ตั้งผู้แทนคนหนึ่งเป็นผู้ลงคะแนนเสียง

มาตรา 79 ในการเลือกตั้งคณะกรรมการ ให้ที่ประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์เลือกตั้งจากบรรดาผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์เป็นกรรมการ ตามจำนวน หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์

มาตรา 80 เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้ชุมนุมสหกรณ์กระทำการตามมาตรา 21 ได้ และจะกระทำการออกหุ้นกู้เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ได้

ในการออกหุ้นกุนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันว่าด้วยหุ้นกู้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ 4 การควบสหกรณ์จำกัด

มาตรา 81 สหกรณ์ชนิดเดียวกันตามมาตรา 7 ตั้งแต่สองสหกรณ์อาจควบเข้ากันเป็นสหกรณ์เดียวได้โดยมติแห่งที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหกรณ์ และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

มติของที่ประชุมใหญ่ต้องมีคะแนนเสียงดังต่อไปนี้

(1) ไม่ต่ำกว่าสองในสามของสมาชิกที่มาประชุม สำหรับการควบสหกรณ์จำกัด

(2) เป็นเอกฉันท์ของสมาชิกที่มาประชุม สำหรับการควบสหกรณ์ไม่จำกัด

ในการขอความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ให้ส่งสำเนารายงานการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ซึ่งลงมติให้ควบเข้ากันไปด้วย

มาตรา 82 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามมาตรา 81 แล้วให้สหกรณ์แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงของสหกรณ์เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์จะควบสหกรณ์เข้ากันและขอให้เจ้าหนี้ผู้มีข้อคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งในการควบสหกรณ์เข้ากันนั้น ส่งคำคัดค้านไปยังสหกรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่แจ้ง

ถ้าไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น ก็ให้ถือว่าไม่มีคำคัดค้าน และสหกรณ์อาจควบเข้ากันได้

ถ้ามีเจ้าหนี้คัดค้าน สหกรณ์จะควบเข้ากันมิได้ จนกว่าจะได้รับชำระหนี้หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้น

มาตรา 83 ให้คณะกรรมการของแต่ละสหกรณ์ที่ควรเข้ากันตั้งผู้แทนของตนขึ้นสหกรณ์ละไม่เกินสามคนเพื่อดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา 84

มาตรา 84 สหกรณ์ซึ่งตั้งขึ้นใหม่โดยควบเข้ากันนั้นต้องจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ใหม่ตามชนิดของสหกรณ์ที่เป็นอยู่

เดิม โดยยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามแบบที่
นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ในคำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีผู้แทนของ
สหกรณ์ที่ควบเข้ากันลงลายมือชื่ออย่างน้อยสหกรณ์ละสองคน
ทุกสหกรณ์

คำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้
ยื่นพร้อมกันด้วย

(1) หนังสือของทุกสหกรณ์ที่ควบเข้ากันนั้น
รับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ตั้งปวง ตามมาตรา 82 วรรคหนึ่ง
แล้วไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนดหรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่คัด
ค้านสหกรณ์ก็ได้ชำระหนี้ หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแล้ว

(2) ขอบังคับของสหกรณ์ใหม่ที่ขอจดทะเบียน
สองฉบับ

(3) สำเนารายงานการประชุมผู้แทนของสหกรณ์
ที่ควบเข้ากันหนึ่งฉบับ

เอกสารตาม (2) และ (3) นั้น ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น
กรรมการชุดแรกของสหกรณ์ใหม่ต้องลงลายมือชื่อรับรองสอง
คน

มาตรา 85 เมื่อได้จดทะเบียนสหกรณ์ที่ควบเข้ากันเป็น
สหกรณ์ใหม่แล้ว ให้นายทะเบียนสหกรณ์ขีดชื่อสหกรณ์เดิมที่
ได้ควบเข้ากันนั้นออกจากทะเบียน

มาตรา 86 สหกรณ์ใหม่นี้ย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน
สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์เดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้น

ส่วนที่ 5 การชำระบัญชี

มาตรา 87 การชำระบัญชีสหกรณ์ซึ่งล้มละลายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

มาตรา 88 การชำระบัญชีสหกรณ์ซึ่งเลิกเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลายให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชี โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกสหกรณ์ หรือนับวันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ไม่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หรือนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ให้ความเห็นชอบในการเลือกตั้งผู้ชำระบัญชี ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ได้

เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควรหรือเมื่อสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมดร้องขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์จะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีคนใหม่แทนผู้ชำระบัญชีที่ได้รับเลือกตั้งหรือที่ได้ตั้งไว้ก็ได้

ให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดทะเบียนผู้ชำระบัญชีที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ชำระบัญชีที่ได้รับแต่งตั้งตามวรรคสองหรือวรรคสาม และให้ปิดประกาศชื่อผู้ชำระบัญชีไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์นั้น ที่ทำการสหกรณ์และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่สหกรณ์นั้นตั้งอยู่ภายในสิบวันนับแต่วันที่จัดทะเบียนผู้ชำระบัญชี

ผู้ชำระบัญชีอาจได้รับคำตอบแทนตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา 89 สหกรณ์นั้นแม้จะได้เลิกไปแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

มาตรา 90 ให้ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ชำระสะสางกิจการ

ของสหกรณ์ จัดการชำระหนี้และจำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์
นั้นให้เสร็จไป

มาตรา 91 เมื่อสหกรณ์เลิก ให้คณะกรรมการและเจ้า
หน้าที่ของสหกรณ์มีหน้าที่จัดการรักษาทรัพย์สินทั้งหมดของ
สหกรณ์ไว้จนกว่าผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้ส่งมอบ

ผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้คณะกรรมการ หรือเจ้าหน้าที่
ของสหกรณ์ส่งมอบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งพร้อมด้วยสมุด
บัญชีเอกสารและสิ่งอื่นเมื่อใดก็ได้

มาตรา 92 ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน
สหกรณ์จัดทะเบียนผู้ชำระบัญชี ให้ผู้ชำระบัญชีประกาศ
โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน และ
แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทุกคนซึ่งมีชื่อปรากฏในสมุดบัญชี
เอกสารของสหกรณ์ หรือปรากฏจากทางอื่น เพื่อให้ทราบว่
สหกรณ์นั้นเลิก และให้เจ้าหนี้นั้นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี

มาตรา 93 ผู้ชำระบัญชีต้องทำงบดุลของสหกรณ์โดย
มีชักช้า และให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจ
สอบงบดุลนั้น

เมื่อผู้สอบบัญชีรับรองงบดุลแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอ
งบดุลต่อที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติแล้วเสนองบดุลนั้นต่อนาย
ทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 94 ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินกิจการของสหกรณ์ตามแต่จำเป็นเพื่อ
ระวังรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ในระหว่างที่ยังชำระบัญชี
ไม่เสร็จ

(2) ดำเนินกิจการของสหกรณ์ตามแต่จำเป็น
เพื่อชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี

(3) เรียกประชุมใหญ่

(4) ดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับคดีแพ่งหรือคดี
อาญา และประนีประนอมยอมความในเรื่องใด ๆ ในนามของ
สหกรณ์

(5) จำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์

(6) เรียกให้สมาชิกหรือทายาทของสมาชิกผู้ตาย ชำระค่าหุ้นที่ยังชำระไม่ครบมูลค่าของหุ้นทั้งหมดหรือออกส่วน สมทบเข้าในทรัพย์สินของสหกรณ์ตามความรับผิดชอบเพื่อหนี้สิน ของสหกรณ์ซึ่งสมาชิกนั้นมีอยู่ ทั้งนี้สำหรับสหกรณ์ไม่จำกัดให้ เรียกต่อเมื่อไม่ได้รับการชำระจากศูนย์กลางทั้งหมดหรือบาง ส่วนตามมาตรา 64

(7) ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์ล้มละลาย ในกรณีมีเงินค่าหุ้นหรือเงินลงทุนได้ใช้เสร็จแล้ว แต่ทรัพย์สินก็ ยังไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้สิน

(8) ดำเนินการอย่างอื่นตามแต่จำเป็นเพื่อให้การ ชำระบัญชีเสร็จไปด้วยดี

มาตรา 95 ข้อจำกัดอำนาจของผู้ชำระบัญชีข้อใด ๆ ห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอก ผู้กระทำการโดย สุจริต

มาตรา 96 ค่าธรรมเนียม ค่าภาระติดพัน และค่าใช้จ่าย ซึ่งต้องเสียตามสมควรในการชำระบัญชีนั้น ผู้ชำระบัญชี ต้องจัดการชำระก่อนหนี้รายอื่น

มาตรา 97 ถ้าเจ้าหนี้คนใดมิได้ทวงถามให้ชำระหนี้ ผู้ชำระหนี้ต้องวางเงินเท่าจำนวนหนี้ในวันก่อนนายทะเบียน สหกรณ์เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และให้ชำระบัญชีมีหนังสือแจ้ง การที่ได้วางเงินไปยังเจ้าหนี้โดยมิชักช้า

ถ้าเจ้าหนี้ไม่รับเงินไปจนพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ ผู้ชำระบัญชีวางเงินไว้ก่อนนายทะเบียนสหกรณ์เจ้าหนี้น้อยหมด สิทธิในเงินจำนวนนั้นและให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดส่งเข้าเป็น เงินสำรองของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยให้เสร็จภายใน เวลาอันสมควร

มาตรา 98 ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอรายงานต่อนายทะเบียน สหกรณ์ทุกกระยะหกเดือนว่าได้จัดการไปอย่างไรบ้าง และแสดง ให้เห็นความเป็นไปของบัญชีที่ชำระอยู่นั้น รายงานดังกล่าวนี้ให้ ทำตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

รายงานตามวรรคหนึ่งให้สมาชิก ทายาทของสมาชิกผู้ตายและเจ้าหนี้ทั้งหลายของสหกรณ์ตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ถ้าปรากฏข้อบกพร่องในการชำระบัญชี นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้ผู้ชำระบัญชีแก้ไขข้อบกพร่อง และรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา 99 เมื่อได้ชำระหนี้สินของสหกรณ์จำกัดแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้ผู้ชำระบัญชีจ่ายตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) จ่ายคืนเงินค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

(2) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่ไม่เกินร้อยละแปดต่อปี

(3) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์จำกัด ในระหว่างปีตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่อีก ให้ผู้ชำระบัญชีโอนให้แก่สหกรณ์อื่นหรือสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามมติของที่ประชุมใหญ่ หรือด้วยความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ ในกรณีที่ไม้อาจเรียกประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือน นับแต่วันชำระบัญชีเสร็จ

มาตรา 100 เมื่อได้ชำระหนี้สินของสหกรณ์ไม่จำกัดแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้ผู้ชำระบัญชีจ่ายคืนให้แก่สมาชิกทั้งหมดหรือตามส่วนที่นำทรัพย์สินมารวมกันเป็นทุนดำเนินการเท่าที่จะจ่ายได้

ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่อีกให้โอนให้แก่สหกรณ์อื่น หรือสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามมติของที่ประชุมใหญ่ หรือด้วยความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ ในกรณีที่ไม้อาจเรียกประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือนนับแต่วันชำระบัญชีเสร็จ

มาตรา 101 เมื่อได้ชำระบัญชีกิจการของสหกรณ์เสร็จแล้วให้ผู้ชำระบัญชีทำรายงานการชำระบัญชีพร้อมทั้งรายการย่อยของบัญชีชำระนั้นแสดงว่าได้ดำเนินการชำระบัญชี และจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์ไปอย่างไร รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี และจำนวนทรัพย์สินที่จ่ายตามมาตรา 99 หรือมาตรา 100 และเสนอต่อผู้สอบบัญชีเมื่อผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองบัญชีที่ชำระนั้นแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีรับรองบัญชีที่ชำระนั้น เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบด้วยแล้วให้ถือว่าเป็นที่สุดแห่งการชำระบัญชี และให้นายทะเบียนสหกรณ์ขีดชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

มาตรา 102 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบในการชำระบัญชีตามมาตรา 101 แล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีมอบบรรดาสมาชิกและผู้สอบบัญชี และเอกสารทั้งหลายของสหกรณ์ซึ่งได้ชำระบัญชีเสร็จแล้วนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบให้นายทะเบียนสหกรณ์รักษาสมาชิกและผู้สอบบัญชีและเอกสารเหล่านี้ไว้อีกสองปีนับแต่วันที่ขีดชื่อสหกรณ์นั้นออกจากทะเบียน

สมาชิกและผู้สอบบัญชีและเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา 103 ในคดีฟ้องเรียกหนี้สินซึ่งสหกรณ์ หรือสมาชิก หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้อยู่ในฐานะเช่นนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ขีดชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

ส่วนที่ 6

สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา 104 ให้มีสถาบันขึ้นสถาบันหนึ่ง เรียกว่า “สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทย” ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าแก่กิจการสหกรณ์ทุกประเภททั่วราชอาณาจักรอันมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้แบ่งปันกัน

มาตรา 105 ให้สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล

สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีสำนักงานใหญ่ในจังหวัดพระ และจะตั้งสำนักงานสาขาขึ้น ณ ที่อื่นใดก็ได้

มาตรา 106 สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 104 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) ส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ ตลอดจนทำการวินิจฉัยและรวบรวมสถิติเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

(2) แนะนำช่วยเหลือทางวิชาการสหกรณ์ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานระหว่างสหกรณ์กับส่วนราชการหรือบุคคลอื่น

(3) ให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

(4) ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างสหกรณ์ สนธิบัตรสหกรณ์ของต่างประเทศ หรือองค์การต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกัน

(5) ชื้อ จัดหา จำหน่าย ถิ่นกรรมสิทธิ์ ครอบครอง หรือทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินใด ๆ

(6) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่ส่วนราชการมอบหมาย

มาตรา 107 สนธิบัตรสหกรณ์แห่งประเทศไทยอาจมี

รายได้จากทรัพย์สินดังต่อไปนี้

- (1) ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- (4) เงินที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือวิชาการเอกสาร หรือสิ่งอื่น
- (5) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนในการให้บริการ
- (6) ผลประโยชน์ที่ได้จากทรัพย์สินของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา 108 ให้มีคณะกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้แทนของสหกรณ์ซึ่งที่ประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบสองคน และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการเลือกตั้งกรรมการเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง และรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และผู้อำนวยการเป็นกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยโดยตำแหน่ง

มาตรา 109 ให้คณะกรรมการมีหน้าที่บริหารกิจการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการต่าง ๆ ตามมาตรา 106
- (2) ออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและวิธีการจัดส่งผู้แทนสหกรณ์มาร่วมประชุมใหญ่

(3) ออกข้อบังคับว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการ
ดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย การประชุม
และดำเนินกิจการของคณะกรรมการ

(4) ออกข้อบังคับว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ
การสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

(5) ออกข้อบังคับว่าด้วยพนักงานของสันนิบาต
สหกรณ์แห่งประเทศไทย

ข้อบังคับ (2) และ (3) ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่
ประชุมใหญ่จึงจะใช้บังคับได้

มาตรา 110 ให้กรรมการดำเนินการของสันนิบาต
สหกรณ์แห่งประเทศไทยอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีก

มาตรา 111 ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมใหญ่
อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี
ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

คณะกรรมการจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้
สุดแต่จะเห็นสมควรหรือเมื่อสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งใน
สิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดร้องขอ

มาตรา 112 ให้ผู้อำนวยการบริหารกิจการของสัน-
นิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามข้อบังคับ และมีอำนาจ
บังคับบัญชาพนักงานของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

ในส่วนกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการ
มีอำนาจกระทำการแทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา 113 ให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ 1 ว่าด้วยสหกรณ์
จำกัด และบทบัญญัติในส่วนที่ 5 ว่าด้วยการชำระบัญชี มาใช้
บังคับแก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยโดยอนุโลม

ส่วนที่ 7 บทกำหนดโทษ

มาตรา 114 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 10 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 115 สหกรณ์จำกัดใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 19 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 116 ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนสหกรณ์จำกัด สหกรณ์ไม่จำกัดหรือชุมนุมสหกรณ์ตามคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย ที่สั่งการตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 117 ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์จำกัด สหกรณ์ไม่จำกัดหรือชุมนุมสหกรณ์ตามคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย ที่สั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณีต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 118 ผู้ใดขัดขวางไม่อำนวยความสะดวก ไม่ช่วยเหลือหรือไม่ให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย ซึ่งเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์จำกัด สำนักงานสหกรณ์ไม่จำกัดหรือสำนักงานชุมนุมสหกรณ์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา 119 นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(1) ให้สหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เมื่อได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทสหกรณ์ตามมาตรา 8 แล้วให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดสหกรณ์ตาม (1) ได้ เข้าประเภทสหกรณ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(3) ให้ชุมนุมสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นชุมนุมสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(4) ให้กรรมการดำเนินการของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นกรรมการของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามข้อบังคับของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์นั้น ทั้งนี้ไม่กระทบกระทั่งถึงการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น

(5) ชุมนุมสหกรณ์ใดที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและมีสมาชิกซึ่งมิได้เป็นสหกรณ์หรือขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับให้สมาชิกนั้นยังคงเป็นสมาชิกต่อไปได้ และไม่มีสิทธิที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการในคราวต่อไป

(6) สหกรณ์ใดที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และวัตถุประสงค์รับฝากเงินจากบุคคลอื่นซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ ให้คงรับฝากเงินที่สหกรณ์ได้รับฝากไว้แล้วจากบุคคลดังกล่าวต่อไปได้จนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาการรับฝากเงินตามสัญญาระหว่างสหกรณ์กับผู้ฝาก

(7) ให้สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัดสินใช้ที่ได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัตินี้

(8) ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัดสิทธิได้จดทะเบียนอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคณะกรรมการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามข้อบังคับของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัดสิทธิ ทั้งนี้ไม่กระทบกระทั่งถึงการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือกิจการของสหกรณ์ได้ขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ แต่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นกฎหมายที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2471 และแก้ไขครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2477 จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ขึ้นใหม่ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดีขึ้น